

ΚΙΜΩΝ ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ¹

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

ΚΓ'.

Ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τῆς κηδείας καὶ πρὸ τῆς θύρας τοῦ πενιχροῦ οἰκίσκου, ἐν τῷ ὁποίῳ κατὰκει-
ται ὁ νεκρός, συγκεντροῦνται τῆς συνοικίας οἱ ἀγυιό-
παιδες, ἐνῶ μετὰ σπουδῆς ἀνέρχονται καὶ κατέρ-
χονται τὰ γυναικάρια γνωμοδοτοῦντα, διατάσσοντα,
φλυαροῦντα, ἐρίζοντα.

— Ἐσπεραν τὸ λιθάνι;

— Καὶ τί μὲ ῥωτᾷς ἐμένα;

— Ὁ γιός σου δὲν πῆγε νὰ τὸ πάρῃ;

— Καὶ γιατί δὲν πῆγαινε κ' ὁ δικός σου;

— Βουρλίζομαι μιὰ ὥρα τώρα νὰ βρῶ τὴν κο-
λόνια καὶ δὲν τὴ βρίσκω.

Νά την' ἦταν σκεπασμένη ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ
κανίστρι μὲ τὰ κεριά.

— Ποιὰ ξεμιαλισμένη τὴν ἔκρυψε καὶ σὰν νὰ
'τανε κανένα ῥαβασάκι τοῦ ἀγαπητικοῦ της;

Καὶ συγκρούονται ἐν τῇ στενῇ κλίμακί οἱ κομι-
ζοντες τὰ κάνιστρα τῶν διπύρων καὶ τὰς ὑπερμε-
γέθεις φιάλας τοῦ οἴνου μὲ τὸν νεωκόρον, φέροντα
τὰ δέματα τῶν ἱερατικῶν ἀμφίων, ὁ μικρὸς ἔμπο-
ροῦπάλληλος μὲ τὰ μελανὰ κρέπ πρὸς τὰ γυναικά-
ρια τὰ ἐφορμῶντα, ὅπως τὰ ἀναρπάσσει καὶ σχί-
σωσιν αὐτὰ εἰς ταινίας, οἱ ἀναβιβάζοντες τὰ
κηροπήγια πρὸς τὸν ἐκκομίζοντα τὸ κάλυμμα τοῦ
φερέτρου.

Τὸ πᾶν εἶναι σύγχυσις ἐν τῇ ἐναγωνίᾳ ταύτῃ
προσπαθεῖς τόσο κόσμου, ὅπως κατορθωθῇ νὰ ἀπο-
κομισθῇ καὶ τεθῇ ὑπὸ τὴν γῆν εἰς ἄνθρωπος.

Μόνον πονῶν φίλος δύναται νὰ παράσχω ἐν
τοιαύταις στιγμαῖς, καθ' ἃς ἡ θύελλα τῆς οὐδύνης
μκίναται ἐν τῷ οἴκῳ συντρίβουσα τοὺς οἰκείους, τὰς
πολυτίμους ὅσον καὶ θλιβεράς αὐτὰς ὑπηρεσίας μετὰ
κοσμιότητος καὶ εὐπρεπείας.

Ἀλλὰ ὁ Κίμων Ἀνδρεάδης οὐδένα εἶχε φίλον·
διότι ὅπως ἀπομακρυνθοῦν οἱ φίλοι δὲν εἶναι ἀνάγκη
νὰ ἀποθάνῃ τις· ἀρκεῖ νὰ γείνη δυστυχής. Ὁ Φίλιπ-
πος Βράγκας ἦτο μακρὰν· καὶ ἡ κηδεῖα τοῦ Ἀν-
δρεάδου ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τὰς φροντίδας τοῦ ἐπιστά-
του τοῦ λυκείου τοῦ Φαίδωνος.

Ἦδη ἀκούεται ζωηρόν, εὐθυμον ἐμβατήριον, τὸ
ὁποῖον ἦτο πολὺ τοῦ συρμοῦ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Εἶναι
τὸ ἐμβατήριον τῆς εἰσόδου τῆς Ἀπόκρεω μὲ γορ-
γὰς στροφάς, αἱ ὁποῖαι μᾶλλον ἐμβαλλοῦν τὸν πει-
ρασμὸν τοῦ χοροῦ, ἢ ρυθμίζουν τὸ βῆμα πρὸς στρα-
τιωτικὴν πορείαν. Καὶ ὑπὸ τοὺς ἤχους τοῦ κατα-
φθάνει πρὸ τῆς θύρας ὁ λόχος, ὅστις θὰ ἀποδώσῃ
εἰς τὸν νεκρὸν τὰς ὑστάτας τιμὰς, παρατασσόμενος
εἰς δύο στοίχους ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ.

Καταβιβάζεται ὁ νεκρός ὑπὸ τοὺς θρήνους τῶν
ὄρφανῶν καὶ τοῦ ἀγνώστου ξένου, ὅστις στηρίζει
μετὰ πατρικῆς στοργῆς τὰ τέκνα τοῦ Κίμωνος.

Τοῦ λιθάνου ὁ καπνὸς διαθέει ὑπὸ τοῦ ἀνέμου

τὴν ῥιπὴν ὁλόκληρον τὴν στενὴν ὁδὸν καὶ τὴν ἔρ-
ρινον, τὴν κλαυθυμρὰν ψαλμωδίαν τοῦ ἱερέως καὶ
τῶν ψαλτῶν καλύπτουν πρὸς στιγμὴν τραχέα,
ἄγρια, τὰ στρατιωτικὰ προστάγματα. Παρουσιάζ-
στε ἄρμ, φέρτε ἄρμ. Στροφή ἐπὶ δεξιὰ καὶ ἀρι-
στερά. Ὑπὸ μάλης ἄρμ. Ἐμπρός, μάρρρρ.

Καὶ ἐκεῖνου τοῦ μάρρρρ, τοῦ παρατεταμένου,
τοῦ ἀγρίου, ὁ κυματοειδὴς ἤχος ἐδόνθησε τὸν αἶρα,
ὡς βλασφημία τοῦ ἀσχάλλοντος διὰ τὴν ἀγγαρείαν
ἀξιοματικοῦ, ἐνῶ οἱ τέσσαρες ὁμοιοβάθμοι τοῦ νε-
κροῦ, εἰς οὓς ἔλαχε, τῇ διαταγῇ τοῦ φρουραρχείου,
ἡ ἀπῆδης ἀγγαρεία νὰ ἀνέχωσι τὰς ταινίας τοῦ φε-
ρέτρου τοῦ ἀγνώστου τούτου, ἤρπασαν αὐτὰς μετ'
ἀνυποκρίτου ἐκφράσεως ἐσχάτης ἀδηνονίας.

Ἐκκινεῖ ἡ πομπὴ ὑπὸ τὰς θρηνώδεις στοναχὰς
τοῦ πενθίμου ἐμβατηρίου· καὶ ὅταν διὰ τῆς ὁδοῦ
Ἐρμού εἰσέρχεται εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγμα-
τος, διὰ νὰ κάμψῃ τὴν ὁδὸν Φιλελλήνων, τότε κατα-
φαίνεται ἀπότομος, ἀγρία, ἡ ἐρημία πάσης στορ-
γῆς, ἥτις ὅπισθεν δύο ἢ τριῶν ἐρυθρῶν καὶ ἀπεικτι-
νωμένων μορφῶν, τῶν συντρόφων τῆς καταπτώσεως
τοῦ δυσμοῖρου ἀνθρώπου ἐν τοῖς οἰνοπωλείοις, καὶ
τινων γυναικῶν τῆς συνοικίας, ἐκτείνεται παγερά,
ὡς σιθηρικὴ στέππα, ἐνδον τοῦ διπλοῦ στοίχου τῶν
στρατιωτῶν τοῦ τιμητικοῦ λόχου.

Οὐδεὶς συνάδελφος, οὐδεμία στρατιωτικὴ στολή,
τίποτε προδίδον, ὅτι ὁ περιφρονημένος αὐτὸς νεκρὸς
ἐπὶ τριάκοντα περίπου ἔτη παρέσχε νοῦν, καρδίαν,
βραχίονα, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τὴν στρατιωτικὴν τῆς
πατρίδος, παλαιῶν τὸν ἀγῶνα τὸν τραχὺν τῆς τι-
μῆς καὶ τοῦ καθήκοντος. Δὲν εἶναι κανεὶς ἐκεῖ ὁ
ὁποῖος νὰ ἀποτελῇ ἐνωτικὴν τινα γραμμὴν τοῦ λει-
ψάνου τούτου, πρὸς τὸ ἐντιμον ἐκεῖνο παρελθὼν τὸ
σθεσθῆν, κανεὶς τοῦ ὁποίου ἡ παρουσία νὰ μαρτυρῇ,
ὅτι ἡ τριακονταετία ἐκεῖνη βίου θυσιῶν, ἀφοσιώ-
σεως εἰς τὴν Σημαίαν καὶ τὸ Καθῆκον, ἀγάπης
θερμῆς τῆς συναδελφότητος, κατέλιπεν αὐλακα τινὰ
ἀναμνήσεως, ῥάκος τι πόνου καὶ στοργῆς ἐν τῇ με-
γάλῃ ταύτῃ στρατιωτικῇ οἰκογενείᾳ.

Καὶ ὅμως ἂν ὀλίγιστοι ἐξ ἐκεῖνων, ὅσοι εὗρον ὑπ'
αὐτὸν δικαιοσύνην, προστασίαν, ἐνθάρρυνσιν, ἐλάμβανον
τὸν κόπον νὰ σύρουν ὀλίγα βήματα ὅπισθεν τοῦ
λειψάνου τοῦ μάρτυρος τούτου, θὰ ἦτο πολὺ ἀνε-
παρκὴς ὁ χῶρος, τὸν ὁποῖον περιώριζεν ὁ διπλοὺς
στοίχος τοῦ τιμητικοῦ λόχου, καὶ τὸν ὁποῖον ἐκλείεν
οἰκτρῶς ἡ παλαιὰ τοῦ φρουραρχείου νεκροφόρος, ἡ
ἐξυπηρετοῦσα τῶν ταπεινῶν βαθμοφόρων τὴν ταφὴν,
ἡ ἐξηρθρωμένη, ἡ ρυπαρά, τὴν ὁποῖαν ἐκάλυπτον
τὰ ἐλεεινὰ ῥάκη τριβείσης ἐρέας ἀδιαγνώστου χρω-
ματισμοῦ, ἥτις ἴσως ὑπῆρξε ποτὲ μέλαινα.

Ὁ οὐρανὸς εἶναι μολυβδόχρους καὶ ὁ ἀνατολικὸς
ἄνεμος μαίνεται ἀποκρύπτων διὰ πυκνῶν νεφῶν κοι-
νορτοῦ τὴν νεκρικὴν πομπὴν καὶ ἐπιπάσσω καὶ
ἀποτυφλών τὸς ἄνδρας τῆς τιμητικῆς φρουρᾶς.

Τὸ πένθιμον ἐμβατήριον λεληθότως μεταπίπτει
ἀπὸ τοῦ βραδέος χρόνου εἰς χρόνον γοργόν, καὶ ἡ
πορεία ἐπισπεύδεται.

Μετὰ μικρὸν νομίζει τις, ὅτι, ἀντὶ πενθίμου ἐμ-
βατηρίου, ἀκούει θούριον. Οὐδὲν ἀπαισιώτερον ἀπὸ
τὰς λειποψύχους ἐκεῖνας εἰς ἐλάσσονα τόνον στονα-

¹ Ἰδε σελίδα 358.

χάς, αἱ ὁποῖαι σχίζουν τὸν ὑγρὸν ἀέρα, ἡχοῦσαι ἐν γοργῷ χορευτικῷ χρόνῳ.

Τὰ πάντα αἰσθάνεται τις, ὅτι λέγουν εἰς τὸ δυσμοῖρον ἐκεῖνο θῆμα, «μᾶς παρασκότισες».

Καὶ ἡ σπουδὴ τῆς μουσικῆς, ἥτις ἐξακολουθεῖ νὰ θρηνῇ, ἐνῶ συγχρόνως ἀνακρούει βῆμα ταχύ· καὶ ὁ μυκώμενος ἀνεμος, ὁ ὁποῖος προσωθεῖ ἐκ τῶν ὀπισθεν τὴν πομπήν, μαστίζων αὐτήν καὶ σκορπίζων τὴν δυσοσμίαν τῆς ἀρχομένης ἀποσυνθέσεως τοῦ ἰσπρασίνου λειψάνου, καθ' ἧς μάτην παλαίουσι οἱ ἀδιάκοποι διὰ κολόνιας ῥαντισμοί, καὶ ἡ αὐξοῦσα ἐκ τῆς ἐσπευσμένης πορείας κλαγγὴ τοῦ προστριβομένου σιδήρου τῶν ξιφολογῶν, καὶ ὁ τριγμὸς τῶν ἄρμων τῆς ἐξηρθρωμένης νεκροφόρου, καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ἐξωστών καὶ τῶν παραθύρων πλανώμενα βλέμματα τῶν ἀνεχόντων τὰς ταινίας ἀξιωματικῶν.

Ὀλίγον ἀπωτέρω τοῦ ἐργαστηρίου τῶν ἀπόρων γυναικῶν ἄμαξα σταματᾷ ἀποτόμως πρὸ τῆς κηδείας καὶ Γαλλίς αἰδὸς, σειρὴν τοῦ συρμοῦ, κύπτουσα ἀπὸ τῆς θυρίδος νεύει μετ' ἀνυπομονησίας καὶ ἀποτόμου ἐπιπλήξεως πρὸς ἓνα τῶν ἀξιωματικῶν τούτων.

Καὶ ἐκεῖνος, διὰ χειρονομίας κωμικῶς ἀπολογητικῆς, καὶ διὰ μακροῦ θλιβεροῦ βλέμματος, τὸ ὁποῖον ἀκολουθοῦν τὴν κατεύθυνσιν τῆς χειρὸς του διὰ τῆς κυανῆς ταινίας κατέληξε καὶ προσηλώθη ἐπὶ τοῦ λειψάνου, μετ' αἰσθήματος ἐσχάτης ἀηδίας, τῆς ἔλεγεν ἐκφραστικώτατα.

— Τί νὰ σοῦ κάμω; Ἐς μὰ φῶτ, μὰ μινιόν; Τί φταίω ἐγώ, ἂν μὲ ἐκάρφωσαν ἀπάνω σ' αὐτὸ τὸ φορῆμι;

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγα βήματα ἔν ξηρὸν ἄλτ, σταματᾷ τὴν κηδεῖαν. Οἱ ἀνέχοντες τὰς ταινίας ἀναπέμπουν στεναγμὸν ἀνακουφίσεως, πετοῦν αὐτὰς σχεδὸν κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ νεκροῦ καὶ φεύγουν, φεύγουν μὲ ταχύ τὸ βῆμα, ἐνῶ τὸ φέρετρον τοποθετεῖται ἐπὶ τῆς ἐξηρθρωμένης νεκροφόρου.

Τότε ὁ ἐπιπληχθεὶς ὑπὸ τῆς σειρῆνος λοχαγὸς σπεύδει πρὸς τὴν ὀπισθεν ἀκολουθοῦσαν ἄμαξάν της.

— Βιὲν ντόν σελερά!

— Μιὰ στιγμὴ, μὰ μινιόν, νὰ πάρῃ ὁ στρατιώτης μου αὐτὰ τὰ κοκορόφτερα, ποῦ μᾶς ἐφύτεψαν στὸ κασκέτο. ὦ! κὲλ κορθέ, μὰ σερί, κὲλ ἀμπετράν!

Καὶ ἀνῆλθεν ἀμέσως· καὶ ἡ ἄμαξα ἐχάθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κονιορτοῦ πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ παλαιοῦ Φαλήρου.

Ὁ ἀνεμος ἐν τούτοις ἐξακολουθεῖ νὰ μαίνεται· ὀπισθεν τῆς νεκρικῆς πομπῆς, καὶ χονδραὶ πίπτουν αἱ πρῶται τῆς βροχῆς σταγόνες καὶ πολλαπλασιάζονται καὶ πυκνοῦνται, μεταβάλλουσαι τὸν ἐπὶ τῶν πληγκίων, τῆς κόμης, τοῦ προσώπου, τῶν ἐνδυμάτων τῶν στρατιωτῶν παχὺν κονιορτὸν εἰς στρώμα πηλοῦ. Μετ' ὀλίγον δὲ ἀπὸ τῶν λοφίων, ἀπὸ τῶν ξιφολογῶν, ἀπὸ τῶν ρυσιγγιοδοχῶν, ἀπὸ τῆς κίνησης τῶν κεκλιμένων ὄπλων διαρρέει στάγδην ῥυπαρὰ ἢ βροχὴ.

Ἀπὸ μολυβδίνου ζοφοῦται εἰς βαθείας τεφρὸν τοῦ στερεώματος ὁ χρωματισμὸς, ἐνῶ διαγράφονται ἐπ' αὐτοῦ τεθλασμένοι, λευκαί, αἱ πρῶται τῶν ἀστραπῶν γραμμαί.

Δὲν εἶναι πλέον κηδεῖα αὐτὴ· εἶναι φυγὴ, φυγὴ ὡς ἐνώπιον διώκοντος ἐχθροῦ. Ἐσίγησαν καὶ ἡ μουσικὴ καὶ αἱ σάλπιγγες καὶ μόνον τὸ τύμπανον τῆς μουσικῆς κρούει, κρούει ἀενάως βῆμα ταχύ, ἐνῶ μακράν, πολὺ μακράν ἀπαντᾷ, ὡς ἐσθεσμένη ἀπήχησις, τῆς βροντῆς ὁ παλμώδης βρόμος.

Τὰ ὄρφανὰ ἀδυνατοῦν νὰ προφθάσουν μὲ τοὺς μικροὺς τῶν πόδας τὴν γοργὴν ταύτην φυγὴν διὰ τοῦ βαδίσματος, καὶ τρέχουν ἀσθμαίνοντα ὀπισθεν τῆς νεκροφόρου. Ἡ μικρὰ ἰδίως Θάλεια ἐξηντλημένη, πνευστιώσα, σύρεται αὐτόχρημα, κρατουμένη ἀφ' ἑκατέρας τῶν χειρῶν ὑπὸ τοῦ ἀγνώστου ξένου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ της.

Ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τῶν ἵππων τῆς νεκροφόρου, πτοηθεὶς φαίνεται ἐκ τῆς λαμπηδόνης ἀστραπῆς, δυστροπεῖ, χρεμετίζει καὶ ὀρθοῦται ἐπὶ τῶν ὀπισθίων· ὁ δὲ ἐπ' αὐτοῦ ἐλάτης μόλις δυνάμενος νὰ κρατηθῇ ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου,

— Τὸ Θεό σου, λέγει, καὶ σένα κι' αὐτουνοῦ ποῦ σέρνεις· βρῆκες τὴν ὥρα νὰ μᾶς κάνης πάλι τὰ δικὰ σου.

Καὶ ἐνῶ ὁ ὑπ' αὐτὸν ἵππος ἐπιμόνως ἀνθίσταται χρεμετίζων, ὁ δεξιὸς ὁ ῥυταγωγούμενος σπεύδει βαίνων ἐμπρὸς καὶ τανύων τοὺς ἱμάντας· ὑπὸ τὸν κλονισμόν δὲ τοῦτον μετατοπίζεται· πλαγίως ἢ νεκροφόρος, καὶ ἐν τῇ ἀποτόμῳ ταύτῃ στροφῇ ἐκτινάσσεται μέχρι τοῦ χείλους τὸ φέρετρον.

Δαμάζεται ἐπὶ τέλους τοῦ ἵππου ἡ ἀντίστασις, καὶ ἡ νεκροφόρος χωρεῖ πρὸς τὰ πρόσω. Ἀλλ' ἐν τῇ ταχείᾳ πορείᾳ ἐπὶ τῆς διὰ χονδρῶν χαλίκων ἐστρωμένης ὁδοῦ τῆς Ἀναπαύσεως στενάζουν ἀγρίως οἱ ἐξηρθρωμένοι ἄρμοι αὐτῆς καὶ ἀνατινάσσεται· ἡ δὲ κεφαλὴ τοῦ νεκροῦ ἐκ τῶν τιναγμῶν τούτων κινεῖται ῥυθμικῶς ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερά, καὶ ἀντιστρόφως.

Οἱ στρατιῶται παραλύοντες τὴν γραμμὴν αὐτῶν συσπειροῦνται ἀτάκτως βαδίζοντες, κρατοῦντες ὡς μετὰ κόπου τὰ ὅπλα καὶ σύροντες τὰς ἀρβύλας αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πηλοῦ, ἐνῶ ἀπὸ τοῦ γέισου τῶν πληγκίων αὐτῶν διαρρέει ἡ βροχὴ καὶ ἀπὸ τῶν μετώπων ὁ ἰδρώς.

— Χίλια τρισάγια δὲν θὰ τοῦ φτάσουν τοῦ μακαρίτη γιὰ νὰ ξεπλύνουν τὸ βλαστημίδι, ποῦ τοῦ σούρνει σήμερα ὁ λόχος, εἶπεν εἰς στρατιώτης.

Ἀλλὰ εἰς νεοσύλλεκτος, ἄρτι ἀπογυμνασθεὶς, χωρικός ἐκ Κυκλάδων, πατῶν τὴν μακροτάτην σκελὴν του, μὲ τὸν λαιμὸν βυθισμένον μέχρι τοῦ πώγωνος εἰς τὸ ἀμπέχονον, μὲ τὸ εὐρὺ πληγῆκιον, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἡ στενὴ κεφαλὴ του ἐφαίνετο ὡς γλωσσὶς κώδωνος, καταφθάνον μέχρι τῆς ῥίνος,

— Σωπάτε, λέγει, γιὰ τὸ Θεό, βρὲ παιδιά, εἶναι ἁμαρτία!

Καὶ μεταφέρων τὸ ὄπλον, τὸ ὁποῖον σχεδὸν ἔσυρε κατὰ γῆς, ἀπὸ τῆς δεξιᾶς χειρὸς εἰς τὴν ἀριστεράν, ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

— Ὅσο νὰ κυλίσουν, μικρέ μου, τὰ δυὸ χρονᾶκια σου, εἶπεν ὁ παρ' αὐτῷ δεκανεὺς, τόσαις φοραῖς θὰ σὲ βαρέσῃ στ' αὐτιά αὐτὴ ἡ ἀγγαρεία, ποῦ θὰ βλαστημήσῃς πλειότερο ἀπὸ μᾶς· θὰ διαβάξῃς τὰ χαρτιά τὰ μαῦρα στοὺς τοίχους τῆς Ἀθήνας κι'

ὅταν μυρίζεσαι κανέναν ἀξιωματικό ἢ κανένα σταυροφορεμένο, θὰ τὸ κόβῃς στὰ ποδάρια, καὶ ποῦ σὲ πιάνουν !

Καὶ στένει πάντοτε ἡ ἐξηθρωμένη νεκροφόρος· καὶ ἐξακολουθεῖ ἡ κεφαλὴ τοῦ νεκροῦ τὴν ἔρρυθμον, τὴν ἀγρίως τραγικὴν ἐκ πλαγίου κίνησιν.

— Γιὰ ἰδέτε πῶς κουνάει δεξιὰ ζερβιά τὸ κεφάλι ὁ πεθαμένος ! ἐπαναλαμβάνει μετὰ τρόμου ὁ νεοσύλλεκτος.

Τότε εἰς ἄλλος, Ἀθηναῖος κουτσαβάκης, ὡς προέδιδον ἀσφαλῶς αἱ ὀξεῖαι αἰχμαὶ τῶν ὑποδημάτων του, ὡς πρῶραι τροχαντήρος.

— Ἐγώ, νὰ σᾶς πῶ, ρέ παιδιά, τὸ γιατί. Συλλογᾶται καὶ λέει μέσα του ὁ μακαρίτης. Νὰ τραβήξω μπρὸς μ' αὐτὸν τὸν παληόκαιρο, ἢ νὰ γυρίσω καλλίτερα πίσω στὸ σπιτάκι μου ;

Οὐδεὶς ὁμως ἐγέλασε μὲ τὴν εἰδεχθῆ ἀστείότητα. Αὐτὸς δὲ ὁ βλάσφημος δεκανεὺς τῷ εἶπε μετ' ὀργῆς «Νὰ βουβαθῇς».

Ἦδη ὁ λόγος ἔστη πρὸ τῆς χαινούσης τοῦ νεκροταφείου πύλης, ὑπὸ τὸ τόξον τῆς ὁποίας μυριάδες παρήλασαν οἱ νεκροί, καταποθέντες ὑπὸ τῆς γῆς καὶ τῆς λήθης· καὶ ἠκούσθη πάλιν τὸ ἄγριον πρόσταγμα, παρουσιάστε ἄρμ, ὑστάτη τῶν ὄπλων τιμὴ, πρὸς ἐκεῖνον ὅστις τοσοῦτον ἐτίμησε τὰ ὄπλα.

Τὸ φέρετρον ἀπετέθη πρὸ τοῦ χαινόντος τάφου, κατὰ τὴν νοτίαν ἄκραν τοῦ νεκροταφείου, ὅπου συνωθοῦνται πυκνοὶ τῶν πενήτων οἱ νεκροί, τὰ δὲ ὄρφανὰ ἔπесαν ἐπ' αὐτοῦ ὀλοφυρόμενα, ἐνῶ ὁ ἄγνωστος ξένος, πνιγόμενος ὑπὸ λυγμῶν, προσεπάθει νὰ τὰ ἀποσπάσῃ ἐκεῖθεν καὶ νὰ τὰ παραμυθῇ.

Ὁ ἕτερος τότε τῶν νεκροθαπτῶν, στρέφων περίεξ τὸ βλέμμα, δὲν εὕρισκε τὰ σχοινία δι' ὧν ἔπρεπε νὰ καταβιβάζωσι τὸ φέρετρον εἰς τὸν τάφον.

— Ῥέ, δὲν ἔφερεις, τὰ σκοινιά, ρέ, εἶπε πρὸς τὸν ἄλλον ἀποτόμως μετὰ ὀργῆς προισταμένου ; Καὶ τί περίμενες λοιπόν ;

— Καὶ ποῦ τὰ βρῆκα ἐγὼ τὰ σκοινιά ; ρέ ;

— Καὶ πῶς ; Δὲν ἀγόρασες ἀκόμα ;

— Κοροιδεῖς ; Ἐχει μωρὲ ὁ σκύλος καλτσοδέτα ; Ἐγὼ χτὲς ἀκόμα διωρίστηκα νεκροθάπτης κ' ἤθελες νὰ ἔχω καμωμένα κ' ὅλα τὰ προικιά μου ;

— Ἄιντε πηλάλα γλήγωρα στὴν κάμαρα καὶ φέρ' τὰ δικά μου.

Καὶ ὁ ἱερεὺς ἀσχάλλων ἐπανελάμβανεν ἐν θυμῷ τὰς νεκρωσίμους εὐχάς, καὶ ἐκίνει μετὰ πείσματος τὸ θυμιατόν, περιστρέφων αὐτό, ὡς σφενδόνην.

Τοῦ ἀνέμου αἱ αἰφνίδιαι ῥίπαι ἀνῆρπαζον ἀπ' αὐτοῦ τολύπας καπνοῦ μετὰ σπινθήρων ἐκ τῶν ῥιπιζομένων ἀνθράκων, οἵτινες ἐσελάγιζον ὑπὸ τὸν ἀρχόμενον ζόφον, ἐνῶ αἱ ἀνημμένα γειτονικῶν τάφων λυχνία ἔλαμπον ἤδη ὡς περιέργα βλέμματα νεκρῶν, περιεργαζομένων τὸν νέον ἐν τῇ νεκροπόλει συμπολίτην.

Καὶ ἐκραδαίνοντο καὶ ἔστενον καὶ ἐσύριζον οἱ κλάδοι τῶν κυπαρίσσων καὶ τῶν πεύκων, ὑπὸ τὰ πλήγματα τῆς βροχῆς, ὑπὸ τοῦ ἀνέμου τὸν κλυδωνισμόν.

Ὁ δὲ ἱερεὺς ἐξηκολούθει· «Γῆ εἰ καὶ εἰς γῆν ἀπε-

λεύσει». Μωρὲ ἐφορία νεκροταφείου. Νὰ τὴν χαρῇ ὁ κύρ δήμαρχος. Τρέχα, εὐλογημένη, νὰ δῇς τί γίνεται αὐτὸς ὁ κουτούλιακας καὶ μᾶς ἐπερόνιασε ἡ βροχὴ.

Τὰ γυναικάρια διαπληκτίζονται ἤδη ποῖα νὰ ἀφαιρέσῃ τὸ ξίφος, τὸ πληήκιον, τὰ ἐπώμια, ποῖα νὰ σχίσῃ εἰς ῥάκη τὴν στολὴν καὶ τὴν σκελέαν. Καὶ κατὰ τὴν ἀγρίαν ταύτην τὴν ἀπαισίαν βεβήλωσιν, τὴν ὁποίαν προκαλεῖ ἐτέρας βεβηλώσεως, τῆς τυμβωρυχείας ὁ τρόμος, ἐνῶ συρίζουν αἱ σχιζόμεναι ὀθόνη, συνταράσσεται ὁ νεκρὸς καὶ κλονίζεται ἀγρίως ἐν τῷ φερέτρῳ.

Τότε μία τῶν γυναικῶν ἀπὸ τῆς ὁποίας διέφυγεν ἡ δόξα τῆς συμμετοχῆς εἰς τὰς ἄλλας ἐργασίας ἀποσπᾷ μετ' ὀργῆς τὸ προσκεφάλαιον καὶ διαστρέφει τὴν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ, ἥτις, μέχρις οὗ τεθῇ ὑπ' αὐτὴν ἕτερον πλήρες χώματος, παρέμεινεν εἰδεχθῶς ἐστυλωμένη, μετέωρος ἐν τῷ κενῷ ἐκ τῆς πτωματικῆς ἀκαμψίας.

Τέλος ἐκομίσθησαν τὰ σχοινία.

Τοῦ Κίμωνος τὸ γυμνωμένον λείψανον, τὸ ὁποῖον καλύπτουν ἤδη τῆς στολῆς τὰ ἐσχισμένα ῥάκη, παριστάνοντα, ὡς ἐν συμβολισμῷ τὴν ἀπορρακωθείσαν ἐκ τῶν τραγικῶν θλίψεων καρδίαν του, ἐδέχθη τότε τοὺς ὑστάτους ἐναγκαλισμούς, τὰ πανύστατα φλογερὰ φιλήματα τοῦ πόνου καὶ τῆς στοργῆς τῶν ὀρφανῶν του, τὰ ὁποῖα γονυκλινῇ, ἐν ἀφῶνι ὀδύνῃ, ἐν συσπάσει ἀφράστου ἄλγους ἐβύθιζον ἀπλήστως τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς προσφιλούς τοῦ γεννήτορος μορφῆς.

Ὁ ! μὴ ἀποσπᾷτε, μετὰ τόσης σπουδῆς τοὺς πονεμένους ! Ἀφετε εἰς αὐτοὺς τὴν ἀγρίαν παραμυθίαν, τὴν τραγικὴν εὐδαιμονίαν νὰ φιλήσουν ἀπλήστως τοὺς νεκρούς των. Μὴ λησμονῆτε, ὅτι μετ' ὀλίγον τὴν προσφιλῆ τοῦ νεκροῦ μορφήν θὰ τὴν ἐξαλείψῃ ὁ μηδενισμός, ὅτι ποτὲ πλέον δὲν θὰ τὴν ἐπανίδουν, ποτέ· διότι τῆς μητρὸς γῆς ἡ περίπτουσις θέλει τὴν συγκαλύψῃ ἑσαεῖ, εἰς τὸν ἀτέρμονα χρόνον.

Ἦδη τὸ φέρετρον αἰωρεῖται ἐν τῷ κενῷ, τρίζον καὶ προστριβόμενον εἰς τοῦ βαθέος λάκκου τὰς παρείας καὶ ὁ τίμιος στρατιώτης ὁ ἀγρίως χειμασθεὶς ἐν τῷ κυματῶδι πελάγει, ὑπὸ τὴν δίνην διηνεκοὺς κυκλῶνος ταλαιπώρου βίου, εὕρισκε τέλος ἀκύμαντον, γαλήνιον τὸν λιμένα ἐν τῷ μηδενισμῷ.

Μετρίοφρων, φιλήρημος, τὴν σκιὰν ἐπεζήτησε πάντοτε. Καὶ ὁ Θεὸς ἤλωσ τῷ παρέσχεν ἐπὶ τέλους τὴν σκιὰν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν.

Τοῦ ἱερέως τὸ πτύον κατασπilώνει διὰ πηλοῦ τὴν μορφήν τὴν εὐγενῆ τοῦ μάρτυρος, ἐπὶ τῆς ὁποίας πολλὰς εἶχε χαράξει· ἡ ὀδύνη πτυγᾶς, τὴν ὁποίαν πολλὰι ἠυλάκωσαν ρυτίδες θλίψεων, ἀλλ' ἐφ' ἧς οὐδεὶς ζῶντος αὐτοῦ ἀπετέθη σπίλος.

Καὶ ἀκούονται αἱ ὕσταται τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας εὐχαί·

«Τοῦ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς».

«Γῆ εἰ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσει».

Ἐτέθη ἤδη ἐπὶ τοῦ φερέτρου τὸ κάλυμμα καὶ αἱ ἀξίναὶ ἀφθόνους, συμπαγεῖς, ῥίπτουν τῆς γῆς τοὺς βώλους ἐπ' αὐτοῦ.

— ὦ! ποτέ μὴ θελήσετε νὰ τὸν ἀκούσητε τὸν φόν ἐκείνον τὸν βωβόν, τὸν δοῦπον τὸν παλμώδη, τὸν ἀλυσμόνητον· διότι ὅστις τὸν ἀκούσῃ ποτέ ἐν περιαλγεί ἀπὸ τοῦ χαίνοντος τάφου προσηλώσει, θὰ τὸν ἀκούῃ πάντοτε πλήττοντα, ὡς διὰ σφύρας σιδηρᾶς, τοὺς κροτάφους αὐτοῦ, δονοῦντα ἐν λοιπῷ πόνῳ τὴν καρδίαν του.

Καὶ ἐνῷ οἱ πρῶτοι τοῦ χώματος σωροὶ θραύονται ἐπὶ τοῦ φερέτρου, κροτοῦσιν αἱ τρεῖς τοῦ τιμητικοῦ λόχου συμπυροκροτήσεις, ὧν ἡ ἀπήχησις, συρίζουσα διὰ μέσου τῆς ὑγρᾶς ἀτμοσφαιρας, σθέννυται ἐν κυματώδει ἐπὶ τῶν πέριξ λόφων ἀναπάλλει, ὡς ὀλολυγμός.

Τὴν αὐτὴν ὥραν ἔξωθεν τῆς μεσημβρινοδυτικῆς ἄκρας τοῦ νεκροταφείου, ἐπὶ γυμνοῦ ἀγροῦ, ἄλλη κηδεῖα ἐτελείτο, κατὰ τοὺς ἀγρίους κανόνας, οὓς ἀμετακλήτους διέγραψεν ἡ φύσις.

Πτώμα ἵππου κατέκειτο ἐκεῖ βορὰ μυριάδος κοράκων, οἵτινες συνωθοῦντο περὶ αὐτό, ὡς οἱ θλιβεροὶ διαλογισμοὶ περὶ τὸ πτώμα νεκρωθείσης καρδίας, καὶ βαίνοντες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐπὶ τῶν σκελῶν, ἐπὶ τῶν ἀποκαλυπτομένων τόξων τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, μὲ φριστούσας τὰς πτέρυγας, μὲ κρωγμούς, ὠρχοῦντο τὰς μικρὰς ὀρχήσεις ἀκροβατῶν, ἐμπηγνύοντες τὰ βαρέα ῥάμφη των εἰς τὰς ἐν ἀποσυνθέσει σάρκας τὰς ἐρυθρομέλανας, αἵτινες ἠωροῦντο, ὡς ἀηδεῖς θύσανοι ἐπὶ τοῦ γυμνουμένου σκελετοῦ, ἐνῷ κύνες βουλιμιῶντες διέγραφον κύκλους περὶ τὴν εἰδεχθῆ αὐτὴν πανδαισίαν, ἀναμένοντες τὴν ἔνεκα τῆς ἐπερχομένης νυκτός ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἔσμου ἐκείνου τῶν ἀντιζήλων, ὅπως ῥιφθῶσι καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τῶν ὑπολειμμάτων τῆς λείας.

Εἴτε ἐπτόησαν τὰς μαύρας ἐκείνας λεγεῶνας τοῦ τιμητικοῦ λόχου αἱ συμπυροκροτήσεις, εἴτε ἡ ἐξαπλουμένη ἀχλύς, τῆς νυκτός ἡ προάγγελος, τὰς ἀνεκάλεσεν, ὡς ἐκ συνθήματος, μετ' ἀγρίων κρωγμῶν ἐν ἐνόητι κινήσεως, ἐπληξάν τὸν ἀέρα διὰ τῶν μελάνων πετερίγων των καὶ παρήλασαν ἄνωθεν τοῦ ἀκαλύπτου ἐτι τάφου τοῦ Κίμωνος, μετὰ ξηροῦ πλαταγίσματος, ἐνῷ ῥέυμα φρίκης διέσεισε τὸ φύλγωμα τῶν κλάδων, ἄνωθεν τῶν ὁποίων διήλθεν ἡ ἀπαισία λεγεῶν.

Ὁ τύμβος ὑπερκύπτει ἤδη τῆς γῆς, οἱ δὲ ἀγυόπαιδες καὶ οἱ ἀλῆται διαπληκτίζονται διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῶν διπύρων καὶ τοῦ οἴνου, ἐνῷ ἀποχωρεῖ ἐν σπουδῇ ὁ τιμητικὸς λόχος ὑπὸ τοὺς ἤχους τοὺς φαιδρῶς τοῦ ἐμβατηρίου τῆς εἰσόδου τῆς Ἀπόκρεω.

Ὁ ἄνεμος κατέπαυσε καὶ ἡ βροχὴ ἐξακολοθεῖ πίπτουσα ἐπίμονος, ἀπελπιστική.

— Παππιᾶ, μωρέ, γινήκαμε γιὰ δαῦτον, ἔλεγε βλασφημῶν εἰς στρατιώτης, καὶ σπογγίζων διὰ τῆς χειρίδος τῆς ἐλευθέρας ἀριστερᾶς χειρὸς τὸ πρόσωπον, ἐπὶ τοῦ ὑποίου ὁ παχὺς κονιορτός, ὁ ἰδρώς καὶ ἡ καταλειβομένη βροχὴ εἶχον ἀποθέσει ἐμπλαστρα τεφρόχρου πηλοῦ.

— Ποῦ μᾶς ξεφύτρωσε πάλι αὐτός; Σὺν νὰ μὴ σοῦ φτάνουν ἡ ἄλλαις ἀγχαρείαις ἐδῶ στὴν Ἀθήνα, μόνο δὲν πέρνεις ἀνάσα κι' ἀπὸ τὸ νὰ κουδαλῆς στὸ νεκροταφεῖο ἀποστράτους καὶ σταυροφορεμένους!

— Κάτι θὰ ἔλεγα τώρα γιὰ τὸ σταυρό τους, μόνε ἄς πάει...

— Καὶ δὲν λές, πῶς θὰ τὰ καταφέρουμε νὰ γείνουν πάλι στολὴ καὶ ὀπλισμός αὐτὰ ἐδῶ;

— Σῶπα καὶ μένε· θάρθῃ τῇ νύχτᾳ ὁ μακαρίτης νὰ σοῦ δώσῃ ἓνα χέρι νὰ τὸν ξεσκουριάσῃς.

— Ἀφοῦ σοῦ ξελεκιάσῃ πρῶτα τὴ στολὴ σου. Καὶ ἔκλεισεν ὁ διάλογος μὲ τὴν ἐξῆς ἀπορίαν τοῦ δεκανέως.

— Ἦθελαν νὰ ἤξεραν ποτε τάχα ἐμάζεψε ἀπὸ τὸ λόχο περισσότερα τρισάγια ὁ μακαρίτης; σήμερα στὴν κηδεῖα, γιὰ αὔριο, ὅταν θὰ βαρέσῃ καθαριότη.

ΚΔ'.

Ὅταν ἐν Κερκύρᾳ ὁ Φίλιππος Βράγκας ἐπληροφόρηθῃ τὸν θάνατον τοῦ Κίμωνος ἔσπευσε νὰ δράμῃ εἰς Ἀθήνας ἐπ' ἀδείᾳ, ὅπως παράσχῃ τὴν ἡθικὴν αὐτοῦ ὑποστήριξιν καὶ παραμυθίαν εἰς τὰ ἐρημωθέντα τέκνα του, ὅπως ἀντιμετωπίσῃ τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐγέννησεν ὁ θάνατος, ὡς πρὸς τὸ μέλλον τῶν ὄρφανῶν, πρὸ παντός δὲ ὅπως ἀναλάβῃ ὅσον τάχιστα τὴν ἐντολὴν τῆς ἐπιτροπείας καὶ ἀνατροφῆς των.

Ἡ σύνταξις των ἀπέβαινε ἐλαχίστη, αὐτὸς δὲ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς δαπάνας τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς ἀποκαταστάσεώς των. Ἐκτός τοῦ ὅτι εἶχεν ἤδη τέσσαρα τέκνα ἴδια, ἡ μικρὰ του περιουσία ἐτι μᾶλλον ἐμειώθη ἔνεκα τῆς ἀπωλείας μιᾶς δίκης. Τί θὰ γείνουν; Τί θὰ γείνουν;

Τὸ ἐρώτημα τοῦτο συνέθλιβε τὴν ψυχὴν του· διότι δὲν εὗρισκεν ἀπάντησιν εἰς αὐτό. Ἀλλὰ τὸ ἀπεμάκρυνε διὰ τῆς σκέψεως, ὅτι ἔπρεπεν, ἀντὶ πάσης θυσίας, νὰ περαιώσουν τὸ σχολικὸν ἔτος τὰ ὄρφανὰ καὶ ἐν τῷ μεταξύ θὰ ἀπεφάσιζε περὶ αὐτῶν ἐν ἡρεμίᾳ. Θὰ ἀνελάμβανε τὴν ἐπιτροπεῖαν των, θὰ κατέβαλλεν ἐξ ἰδίων τὰ πρῶτα χρεῖ. Τὰ λοιπὰ ἀπέβλεπον τὸ μέλλον.

Μόλις ἐφθασεν εἰς Ἀθήνας, ἡ πρώτη φροντίς του ἦτο νὰ παραλάβῃ πλησίον του τὰ ὄρφανὰ ἐπὶ τινος ἡμέρας, νὰ διασκεδάσῃ κατὰ τὸ ἐρικτὸν τὴν θλίψιν των.

Μεταβὰς εἰς τὸ λύκειον, πρὶν ζητήσῃ νὰ ἴδῃ τὸν Φαίδωνα, ἐζήτησε νὰ ἐξοφλήσῃ τὰ ἔξοδα τῆς κηδεῖας τοῦ ἀτυχοῦς φίλου του καὶ τὰ ληξιπρόθεσμα τροφεῖα τοῦ Φαίδωνος.

Ἀλλὰ τὸν κατέπληξεν ἡ ἀπάντησις τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λυκείου.

— Κύριε Βράγκα, τῷ εἶπεν, ὅχι μόνον τὰ ἔξοδα τῆς κηδεῖας μοι ἐπληρώθησαν μέχρι λεπτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰ διδασκτὰ καὶ τροφεῖα τοῦ Φαίδωνος μέχρι πέρατος καὶ τῆς τελευταίας τάξεως τοῦ λυκείου, εἰς χρυσόν, εἰς λίρας αἰγυπτιακάς, ἂν θέλετε.

— Τί λέγετε, κύριε διευθυντά, καὶ παρὰ τίνος; ἀπήντησεν ὁ Βράγκας μετὰ μεγίστης ἀπορίας.

— Ἐν πρώτοις μὴ στενοχωρεῖσθε, ἂν νομίζετε, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀποδεχθῆτε τὴν πρὸς τὰ τέκνα τοῦ μακαρίτου Ἀνδρεάδῃ δωρεάν. Σεῖς βεβαίως θὰ ἦσθε ὁ ἐπίτροπός των, καὶ σεῖς θὰ ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ τὴν ἀπαδεχθῆτε, ἂν ἐγκρίνετε, ἢ νὰ τὴν ἀπορ-

ρίψετε. Διὰ τοῦτο τὰ ἐκράτησα αὐτὰ τὰ χρήματα, ὡς ἀπλὴν παρακαταθήκην, μέχρι τῆς ἐγκρίσεώς σας.

— Ἀλλά, πρὸς Θεοῦ, ποῖος εἶναι δυνατόν νὰ ἐνδιαφέρεται οὕτω διὰ τὰ ὀρφανὰ τοῦ δυστυχισμένου φίλου μου; Αὐτὸς κανένα δὲν εἶχε στὸν κόσμον, κανεὶς δὲν ἐνθυμεῖτο ἂν ὑπάρχη πλέον.

— Εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς φαίνεται ὅτι σφάλλετε, κύριε Βράγκα. Ἀλλ' ἄφετε νὰ σᾶς διηγηθῶ τί συνέβη. Τὴν ἡμέραν τῆς κηδείας παρουσιάζεται αἰφνης εἰς τὸν οἶκον τοῦ μακαρίτου εἰς ξένος, ἐλθὼν τὴν ἰδίαν πρωΐαν ἐξ Αἰγύπτου, ὡς ἔλεγεν, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ὁποίας ἐμπορεύετο. Κατὰ τὴν ἀφῆγησίν του, μετὰ τριάκοντα ἐτῶν ἀποδημίαν τὸν ἔφερεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, μόνος ὁ πόθος νὰ ἴδῃ τὸν μακαρίτην. Ἦτο ἀρχαῖος ὑπὸνους του, ἔλεγε, τὸν ὁποῖον εἶχε πολὺ εὐεργετήσῃ. Ὅ,τι ἔγινε στὸν κόσμον, ἐπανελάμβανε κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, σ' αὐτοῦ τὴν ἀγιασμένην ψυχὴ τὸ χρωστώ. Σᾶς βεβαίω δέ, Κύριε Βράγκα, οὐδέποτε εἶδον σπαρκατικωτέραν θλίψιν, ἀπὸ τὴν τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Ἀδελφός του ἂν ἦτο, δὲν θὰ ἔχυνε πικρότερα δάκρυα. Μετὰ δύο ἡμέρας ἀπὸ τῆς κηδείας ἔρχεται εἰς τὸ ἐκπαιδευτήριον καὶ ζητεῖ νὰ μοῦ πληρῶσῃ ὅλα αὐτά, ὅπου σᾶς εἶπα. Κατ' ἀρχὰς ῥητῶς ἀπεποιήθην νὰ δεχθῶ τὴν προσφορὰν ἀγνώστου. Τόση ὁμως κατῆφεια καὶ θλίψις ἐξεδηλώθη ἐπὶ τῆς μορφῆς του, ὥστε μετεμελήθην διὰ τὴν ἄρησίν μου. Ἠξεύρετε, τῷ προσέθεσα, μόνος ὁ κ. Βράγκας, εἶναι ὁ ἀρμόδιος νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐπιτροπείαν τῶν ὀρφανῶν καὶ μόνος αὐτὸς νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς προσφορᾶς σας. Καὶ τῷ ἐξέθεσα ποιοὶ σᾶς συνίδεον δεσμοὶ μὲ τὸν μακαρίτην. Τότε μοῦ ἀπήντησε.

— Κάμετέ μου, κύριε, τὸ μεγάλο χατῆρι νὰ τὰ φυλάξετε ἐδῶ αὐτὰ τὰ χρήματα· κι' ἂν ὁ κύριος Βράγκας δὲν θελήσῃ νὰ τὰ δεχτῇ γιὰ τὰ ὀρφανὰ τοῦ εὐεργέτη μου, τότε κάνετε ἢ ἀφεντιά σας τὸ ψυχικὸ νὰ τὰ δώσετε στὸ ὀρφανοτροφεῖο· αὐτὸ θὰ μὲ παρηγορήσῃ γιὰ τὴν καταφρόνιαν ποῦ θὰ κάνῃ στὴν καρδιά μου. Ἀλλά, ἀφοῦ τὸν ἀγαποῦσε τόσο τὸ μακαρίτη, δὲν πιστεύω νὰ διώξῃ τὴ βοήθειαν ποῦ θέλει νὰ κάνῃ στὰ ὀρφανὰ του, ἀνθρώπος ποῦ τοῦ χρωστοῦσε τὸ εἶναι του, τῇ ζωῇ του. Μὲ φτάνει ὁ καὶ μὲς, ὅτι ἐκεῖ βαθεῖα στὴν Ἀφρικὴ ποῦ ἤμουνα, δὲν ἤξερα, ὅτι ἐκεῖνος ποῦ λάτρευα γιὰ ἅγιον ἦταν τόσο δυστυχισμένος.

Τὸν ἠρώτησα τὸ ὄνομά του καὶ μοῦ ἀπήντησε.

— Τίποτα δὲ θὰ μάθετε ἀπὸ τὸ ὄνομά μου· εἶμαι μικρὸς ἄνθρωπος. Ντούλα Ῥαντίνα μὲ λένε· οὔτε μὲ ξερεὶ κανένας στὴν Ἑλλάδα, οὔτε θὰ μὲ βρῇτε στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Αἰγύπτου, ὅπου φέρνω γύρω τὸ ἐμπόριό μου καὶ ὅπου θὰ πάω πάλι φεύγοντας αὐριο ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

Μὲ ἀπεχαίρετῃσε τότε ζητήσας τὴν ἄδειαν νὰ ἐναγκαλισθῇ τὸν Φαίδωνα καὶ συνιστῶν αὐτὸν θερμῶς εἰς τὴν ἀγάπην μου. Ἐλησμονήσα μάλιστα νὰ σᾶς προσθέσω, ὅτι ἀφῆκεν, ὡς ἐκ περισσοῦ, καὶ χίλια φράγκα, γιὰ νὰ δίνω κάπου κάπου, ὅσον καιρὸ σπουδάζουν, ὡς ἔλεγε, ὅσο κρίνω μικρὸ χαρτζιλικάκι στὰ ὀρφανὰ, γιὰ καμμιὰ τους εὐχαρίστησι.

Ὁ Βράγκας ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ σύννους καὶ ἀναπο-

φάσιτος. Τὸν κατέτρωγεν ὁ δισταγμὸς περὶ τοῦ πρακτέου. Ἦτο ἄρά γε ἀληθὴς ἡ ἀφήγησις τοῦ μυστηριώδους τούτου προστάτου τῶν ὀρφανῶν; Ἐπρεπε νὰ ἀποδεχθῇ τὴν παραδόξον ταύτην βοήθειαν; Ἀλλὰ καὶ ἐν τίνι δικαίωματι νὰ τὴν ἀποκρούσῃ; Αὐτὸς, πατὴρ τεσσάρων τέκνων, μὲ πόρους μετρίους, ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπαρκέσῃ ἐξ ἰδίων εἰς τὴν ἀνατροφὴν των. Τῷ ἐπετρέπετο λοιπὸν νὰ ἀποποιήθῃ βοήθειαν προσφερομένην ἐν ὀνόματι τῆς πρὸς τὸν πατέρα των ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης; Διὰ νὰ μὴ ἦναι εἰλικρινὴς ἡ ἀφήγησις αὕτη, ἔπρεπε ἐν τῇ γενναιοδωρίᾳ τοῦ ἀνθρώπου τούτου νὰ κρύπτεται συμφέρον, ὑστεροβουλία. Ἀλλὰ τί ἡδύνατο νὰ ἀναμείνῃ ὁ ξένος αὐτὸς ὁ φεύγων μακράν, ἅμα συνετέλεσε τὴν εὐεργεσίαν του, ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ ἔρημα ὀρφανὰ; Ποία ὑστεροβουλία ἡδύνατο νὰ τὸν ἐλκύσῃ πρὸς αὐτά; Οὐδεμία βεβαίως. Ὑπὸ οἷας δῆποτε περιστάσεις καὶ ἂν εἶχε συνδεθῇ ὁ ξένος οὗτος πρὸς τὸν ἀτυχῇ φίλον του, ἐξ ὅλων τῶν διαβημάτων του, ἡ πράξις του διεφαίνετο ἀγαθὴ, τιμία, ἀπὸ χρηστῆς καὶ γενναίας ὁρμῆς.

Ἐπὶ πολὺ ἐταλαντεύθη ἐν τούτοις· ὅταν δὲ ἐπὶ τέλους ἔκρινεν, ὅτι ὀφείλει νὰ ἀποδεχθῇ τὴν προσφορὰν, ἀνέπνευσε καὶ ἀνεκουφίσθη. Ἐνδόμυχος φωνῇ τῷ ὑπηγόρευεν ὅτι αὐτὸ ἔπρεπε νὰ πράξῃ.

Καὶ ὅταν κατόπιν μεταβάς εἰς τὸ Ἀρσάκειον μετὰ τοῦ Φαίδωνος, ἔθιξε καὶ ἐκεῖ τὸ ζήτημα τῶν διδασκτρων, ἐνέβαλεν εἰς ἐκπληξιν τὸν ταμίαν.

— Τί λέγετε, κύριε Βράγκα; Ἠλθατε νὰ πληρώσετε τὰ δίδακτρα τῆς Θαλείας Ἀνδρεάδου; Ἐκ δευτέρου λοιπὸν; Δὲν σᾶς ἀρκεῖ, ὅτι προκατεβάλλετε ταῦτα, δι' ὁλόκληρον τὴν περίοδον τῶν σπουδῶν της, πρᾶγμα πρωτοφανὲς δι' ἐμέ;

Καὶ βλέπων τὸν Βράγκαν σιωπῶντα, ἐν προφανεὶ ἀπορίᾳ,

— Ἐν ἀγνοίᾳ σας λοιπὸν ἐπλήρωσε διὰ λογαριασμὸν σας εἰς ξένος κύριος τὰ τροφεῖα ὁλοκλήρου πενταετίας;

— Διὰ λογαριασμὸν μου εἶπατε;

— Διὰ λογαριασμὸν σας βεβαίως. Ἐζήτησε μάλιστα νὰ ἐκδοθῶν αἱ διπλότυποι ἀποδείξεις ἐπ' ὀνοματί σας. Ἄν δὲν σᾶς τὰς ἔστειλεν εἶναι εὐκόλον νὰ ἰδῇτε τὰ στελέχη.

— Εἶναι περιττόν, ἀπήντησε ὁ Βράγκας, ἐντελῶς περιττόν.

Καὶ παραλαβὼν τὴν Θαλείαν ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἔτι μᾶλλον σύννους ἀπέναντι τοῦ παραδόξου τούτου αἰνίγματος, τὸ ὁποῖον ἐβασάνιζε τὴν ψυχὴν του. Ποτὲ ὁ δυστυχὴς φίλος του, ὁ ὁποῖος οὐδεμίαν τῶν περιστάσεων τοῦ βίου του τῷ εἶχεν ἀποκρύψει, ποτὲ δὲν τῷ εἶχε λαλήσει περὶ τοῦ Ντούλα Ῥαντίνα τούτου· ποτὲ περὶ ὑπηρετοῦ εἰς τὸν ὁποῖον παρέσχεν ἑκτακτον εὐεργεσίαν. Τίς νὰ ἦναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁ προσερχόμενος ἐξ Ἀφρικῆς μὲ ὀνοματεπώνυμον στερεοελλαδίτου ἢ μᾶλλον βλαχικόν! Πολὺ τὸν ἐβασάνιζε τὸ πρόβλημα τοῦτο.

[Ἔπεται τὸ τέλος].

EMMANOYHΛ Σ. ΛΥΚΟΥΔΗΣ